

**LIETUVOS BANKO
FINANSŲ RINKOS PRIEŽIŪROS TARNYBOS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2021-02-18 Nr. 429-59
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjos atstovas), atstovaujančio pareiškėjai X. X. (toliau – pareiškėja), kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2020 m. spalio 8 d. įvyko eismo įvykis, kurio metu susidūrus dviem automobiliams buvo apgadintas pareiškėjai priklausantis automobilis „Mercedes C300“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*). 2020 m. spalio 12 d. pareiškėjos atstovas kreipėsi į draudiką, apdraudusį eismo įvykio kaltininko civilinę atsakomybę privalomuoju transporto priemonių civilinės atsakomybės draudimu, prašydamas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobiliui padarytą žalą.

2020 m. spalio 12 d. pareiškėjos atstovas, siekdamas užregistruoti įvykį, kreipėsi į draudiką telefonu, pokalbio metu pareiškėjos atstovas nurodė, kad pareiškėja draudimo išmoką už transporto priemonės „Mercedes C300“ sugadinimus pageidauja gauti pinigine išraiška, o draudikas pareiškėjos atstovui pasiūlė automobilio apžiūrą atlikti autoservise, pareiškėjos atstovas patvirtino, kad toks variantas jam tinkamas.

Nesulaukęs reikiamos informacijos ir dokumentų, draudikas 2020 m. spalio 30 d. pareiškėjai išsiuntė pranešimą dėl dokumentų pateikimo ir automobilio pateikimo apžiūrai.

2020 m. lapkričio 11 d. pareiškėjos atstovas draudikui el. paštu pateikė UAB „Asistavita“ parengtą 2020 m. spalio 13 d. vertinimo ataskaitą Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Vertinimo ataskaita), kurioje nurodyta, kad automobilio atkūrimo į iki eismo įvykio buvusią padėtį išlaidos yra 10 940 Eur.

2020 m. lapkričio 18 d. draudikas išsiuntė pareiškėjai pranešimą dėl trūkstamų dokumentų pateikimo (eismo įvykio deklaracija, atsiskaitomosios sąskaitos numeris ir kt.).

Įvertinęs pateiktus trūkstamus dokumentus ir vadovaudamasis UAB „GTV Trading“ nurodytomis naujų originalių dalių kainomis, draudikas apskaičiavo 8 797,88 Eur draudimo išmoką (8 557,88 Eur už atkuriamąjį remontą (suma apskaičiuota atsižvelgiant į pateiktą vertinimo ataskaitą ir UAB „GTV Trading“ nurodytas naujų originalių dalių kainas įvertinus nusidėvėjimą), 50 Eur transportavimo išlaidos ir 180 Eur išlaidos už vertinimo ataskaitos sudarymą). Ši draudiko apskaičiuota suma 2020 m. lapkričio 19 d. buvo pervesta į pareiškėjos nurodytą atsiskaitomąją sąskaitą.

Pareiškėjos atstovas nesutiko su draudiko apskaičiuotomis transporto priemonės remonto išlaidomis, todėl kreipėsi į draudiką su pretenzija, o vėliau ir į Lietuvos banką dėl ginčo nagrinėjimo nurodydamas, kad draudikas neapžiūrėjo automobilio per įstatymuose nustatytą terminą, todėl pareiškėjai teko kreiptis į nepriklausomą ekspertą, o gavęs Vertinimo ataskaitą draudikas išmokėjo mažesnę draudimo išmoką. Atsižvelgdamas į tai, pareiškėjos atstovas prašė rekomenduoti draudikui išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą vadovaujantis pateikta Vertinimo ataskaita, t. y. 10 940 Eur už žalą, 50 Eur už transportavimo išlaidas ir 180 Eur už nepriklausomo eksperto paslaugas.

Atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas nurodė nesutinkąs su pareiškėjos reikalavimu ir prašo jį atmesti.

Draudikas nurodė, kad, gavęs Vertinimo ataskaitą, buvo nustatyta, kad vertintojo ataskaitoje nurodyta keistinių originalių detalių kaina yra didesnė už jų vidutinę rinkos kainą, todėl, skaičiuodamas draudimo išmoką, rėmėsi UAB „GTV Trading“ elektroninės parduotuvės

naujų originalių detalių kainomis (elektroninės parduotuvės adresas <https://gtvnaujos.lt/>). Draudikas pažymėjo, kad įmonė UAB „GTV Trading“ prekiauja daugelio lengvųjų automobilių gamintojų naujomis originaliomis detalėmis, kurios užsakomos iš oficialių gamintojų atstovų, yra sertifikuotos gamintojo, detalės turi gamintojo ženklinį, yra supakuotos į originalią gamintojo pakuotę ir atitinka visus gamintojo reikalavimus.

Draudikas pažymėjo, kad sprendimą apskaičiuojant išmoką taikyti UAB „GTV Trading“ elektroninės parduotuvės nustatytas naujų originalių detalių kainas priėmė vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 (2018 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. 1059 patvirtinta redakcija) patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 15 punktu („Būtinis remontas išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius <...>) ir atlikęs naujų originalių dalių vidutinių rinkos kainų tyrimą.

Draudikas nurodė, kad vidutinė naujų dalių kaina buvo apskaičiuota iš laisvai rinkoje parinktų specializuotų tiekėjų konkrečių naujų originalių dalių kainų išvedus statistinį matematinį vidurkį, o po to matematinės-statistinės aproksimacijos (priartėjimo) metodu, vidutinėmis rinkos kainomis laikė to tiekėjo kainas, kurios artimiausios statistiniam matematiniam vidurkiui. Draudikas nurodė, kad apskaičiuodamas vidutines originalių dalių rinkos kainas atsižvelgė į trijų specializuotų dalių tiekėjus: UAB „Silberauto“, UAB „GTV Trading“ ir UAB „Maksauto“ oficialiose svetainėse skelbiamas naujų originalių dalių kainas. Įvertinęs tiekėjų skelbiamą informaciją, draudikas nustatė, kad analogiškos naujos originalios dalys UAB „Silberauto“ kainuoja 10 056,25 Eur (kaip ir nurodyta Vertinimo ataskaitoje), UAB „GTV Trading“ – 7 393,22 Eur, o UAB „Maksauto“ – 7 269,96 Eur. Atsižvelgdamas į tai, draudikas artimiausia vidutinei rinkos kainai laikė tiekėjos UAB „GTV Trading“ dalių kainas.

Draudikas atkreipė dėmesį, kad UAB „Silberauto“ yra gamintojo dalių importuotoja, o UAB „Maksauto“ (elektroninės parduotuvės adresas <https://makspart.eu/>), kaip ir UAB „GTV Trading“, prekiauja daugelio lengvųjų automobilių gamintojų naujomis originaliomis detalėmis, kurios užsakomos iš oficialių tiekėjų, yra sertifikuotos gamintojo, detalės turi gamintojo ženklinį, yra supakuotos į originalią gamintojo pakuotę ir atitinka visus gamintojo reikalavimus. Atitinkamai, skaičiuodamas draudimo išmoką draudikas ir rėmėsi UAB „GTV Trading“ elektroninėje parduotuvėje parduodamų naujų originalių detalių kainomis, kurios laikytinos vidutinėmis rinkos kainomis.

Taip pat draudikas pažymėjo, kad informavo pareiškėjos atstovą apie Taisyklių 15 punkte numatytą alternatyvą – žalos atlyginimo dydį nustatyti pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio, todėl, jei remonto išlaidos būtų didesnės už apskaičiuotą draudimo išmoką ir pareiškėja pateiktų turėtas atkuriamojo remonto išlaidas pagrindžiančius dokumentus (iš anksto prieš remontą suderinusi remonto darbų mastą su draudiku), draudikas atnaujintų žalos bylos administravimą ir perskaičiuotų draudimo išmoką.

Taigi, atsižvelgdamas į visa tai, draudikas teigia teisingai ir pagrįstai apskaičiavęs draudimo išmoką, todėl pareiškėjos reikalavimai turi būti atmesti kaip nepagrįsti.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudimo išmokos, atlyginančios 2020 m spalio 8 d. eismo įvykio metu transporto priemonei „Mercedes C300“ padarytų sugadinimų remonto išlaidas, dydžio pagrįstumo.

Vertinant Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktus įrodymus, svarbu pažymėti, kad Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Taisyklių 13 punkte: nukentėjusio trečiojo asmens turtui (transporto priemonei ar kitam kilnojamajam ar nekilnojamajam turtui) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas ar biuras,

vadovaudamasis atsakingo draudiko ar biuro įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus.

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų, dažymo darbų, keičiamų dalių (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo) bei dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Atsižvelgiant į pirmiau minėtas eismo įvykio metu patirtos žalos dydžio nustatymą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, pažymėtina, kad Vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas iš, bet ne vienintelis, žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, todėl turėtų būti vertinama atsižvelgiant į visų turimų – taigi, tiek draudiko, tiek ir pareiškėjos atstovo pateiktų – įrodymų visumą. Konstatavus minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, jog Vertinimo ataskaitos buvimas savaime nesuponuoja ir prielaidos, kad ji turi didesnę įrodomąją galią nei kiti žalos administravimo byloje esantys įrodymai ir savaime jų nepaneigia, nes, kaip jau minėta, Vertinimo ataskaita yra viena iš įrodinėjimo priemonių, ji turi būti vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles.

Nagrinėjamu atveju pareiškėjos atstovas, remdamasis Vertinimo ataskaitos duomenimis, prašo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonei „Mercedes C300“ 2020 m. spalio 8 d. eismo įvykio metu padarytų sugadinimų remonto išlaidas. Draudikas iš esmės sutinka su Vertinimo ataskaitoje pateiktomis automobilio remonto kainomis, tačiau, siekdamas nuginčyti Vertinimo ataskaitoje nurodytas automobilio naujų originalių dalių kainas, vadovaujasi specializuotų dalių tiekėjų UAB „Silberauto“, UAB „GTV Trading“ ir UAB „Maksauto“ skelbiama informacija apie naujų originalių dalių kainas.

Kaip minėta, Vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad transporto priemonės „Mercedes C300“ naujos originalios dalys kainuoja 10 257,38 Eur (be PVM). Remiantis draudiko atliktu rinkos tyrimu, nustatyta, kad UAB „Silberauto“ parduodamos dalys kainuoja 10 056,38 Eur (be PVM) (kaip ir nurodyta Vertinimo ataskaitoje), UAB „GTV Trading“ siūlomos analogiškos automobilio naujos originalios dalys kainuoja 7 393,22 Eur (be PVM), o UAB „Maksauto“ – 7 269,96 Eur (be PVM). Atsižvelgdamas į tai, draudikas artimiausia vidutinei rinkos kainai laikė tiekėjos UAB „GTV Trading“ dalių kainas.

Vertinant pareiškėjos reikalavimą draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitą, pažymėtina, kad, atsižvelgiant į transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarčių kompensacinę paskirtį ir nuostolių draudimo sutartyse, prie kurių priskiriamos minėtos sutartys, įgyvendinamą Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą, žalos atlyginimu turi būti siekiama gražinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad, sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo, turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, iš dalies yra neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015).

Nagrinėjamu atveju draudiko pateiktos specializuotų dalių tiekėjų UAB „Silberauto“, UAB „GTV Trading“ ir UAB „Maksauto“ nustatytos naujų originalių dalių kainos patvirtina, kad automobilio atkūrimo iki būklės, buvusios prieš 2020 m. spalio 8 d. įvykį, vidutinės išlaidos nesiekia turto vertintojo Vertinimo ataskaitoje nustatytų transporto priemonės remonto išlaidų ir turto vertintojo nustatytas automobilio detalių dydis skiriasi nuo draudiko pateikto vidutinio naujų originalių dalių kainos skaičiavimo. Remiantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, negalima teigti, kad turto vertintojas, nustatydamas automobilio „Mercedes C300“ remonto išlaidų dydį, vadovavosi CK 6.38 straipsnyje įtvirtintu sutarčių vykdymo ekonomiškumo principu ir automobilio remonto išlaidų dydį apskaičiavo atsižvelgdamas į ekonomiškiausią, o ne į

brangiausią transporto priemonės naujų originalių detalių kainą.

Pažymėtina, kad Lietuvos bankui nebuvo pateikta įrodymų, patvirtinančių, kad draudiko pareiškėjai nurodyta 7 393,22 Eur (be PVM ir neišskaičius nusidėvėjimo) suma, reikalinga transporto priemonei „Mercedes C300“ suremontuoti naudojant naujas originalias dalis, buvo apskaičiuota nesivadovaujant Taisyklių 15 punkto nuostatomis. Draudiko skaičiavimai buvo atlikti vadovaujantis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu 2000 m. balandžio 17 d. Nr. 120 / 2000 m. balandžio 14 d. Nr. 101 patvirtintos Kelių transporto priemonių vertinimo instrukcijos 14 punktu, kuriame įtvirtintas transporto priemonių atkūrimo sąnaudų nustatymo principas iš esmės atitinka Taisyklių 15 punkto nuostatą dėl būtinų remonto išlaidų atlyginimo ir apskaičiavimo, taikant vidutinius remonto darbų įkainius, atitinkančius technologijos lygį.

Atkreiptinas dėmesys, kad draudiko nustatytas nuostolio dydis buvo pagrįstas objektyviais įrodymais (viešai skelbiama specializuotų dalių tiekėjų informacija apie automobilio naujas originalias dalis), patvirtinančiais, kad už draudiko apskaičiuotą draudimo išmoką pareiškėjos automobilis būtų visiškai atkurtas į iki 2020 m. spalio 8 d. eismo įvykio buvusią padėtį. Atsižvelgiant į CK 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą ir vadovaujantis CK 6.38 straipsnio 3 dalyje nustatyto prievolių vykdymo ekonomiškiausiu būdu reikalavimu, darytina išvada, kad draudiko apskaičiuotas žalos dydis atitinka teisės aktuose įtvirtintas tikslios žalos nustatymo taisykles.

Pažymėtina, kad pareiškėjos atstovas kreipimesi į Lietuvos banką neginčijo draudiko nurodomų specializuotų dalių tiekėjų skelbiamų automobilio „Mercedes C300“ naujų originalių dalių kainų ir pagal jas nustatytų vidutinių rinkos kainų atitikties Taisyklių 15 punkto nuostatomis ir tikslios žalos nustatymo sąlygoms (CK 6.251 straipsnis). Nagrinėjamu atveju pareiškėjos atstovas, siekdamas nugincyti draudiko apskaičiuotą draudimo išmoką, iš esmės tik teigė, kad draudimo išmokos nustatymas ne pagal Vertinimo ataskaitą yra nepagrįstas, nes draudikas neapžiūrėjo automobilio, tačiau nepaaiškino, kokią įtaką tai turėjo žalos dydžio nustatymui, nes iš pateiktų duomenų matyti, kad tarp šalių nebuvo ginčo nei dėl remonto masto, nei dėl išlaidų už Vertinimo ataskaitą atlyginimo. Akivaizdu, kad ginčas kilo tik dėl automobilio „Mercedes C300“ keistinių detalių kainų, tačiau pareiškėjos atstovas nepateikė jokių įrodymų, leidžiančių suabejoti, kad draudiko nurodomos specializuotų dalių tiekėjų kainos ir jų pagrindu nustatyta vidutinė rinkos kaina neatitinka teisės aktų reikalavimų. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėjos atstovo teiginiai, kad draudimo išmoka buvo netinkamai apskaičiuota, nėra patvirtinti objektyviais įrodymais.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos bankui pateikti įrodymai suteikia pagrindą konstatuoti, kad draudiko sprendimas draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitoje pateiktus remonto darbų įkainius ir specializuotų dalių tiekėjų skelbiamos informacijos pagrindu nustatytą automobilio naujų originalių dalių vidutinę rinkos kainą atitinka tikslios žalos dydžio nustatymo taisykles, todėl šiuo atveju nėra pagrindo pareiškėjos reikalavimą draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitos duomenis pripažinti pagrįstu.

Konstatuotų aplinkybių kontekste taip pat svarbu pažymėti ir tai, kad nesivadovavimas dalimi nepriklausomo turto vertintojo sudarytos Vertinimo ataskaitos nereiškia, kad draudikas, pareiškėjai pateikęs įrodymus, patvirtinančius, kad už išmokėtą draudimo išmoką nebuvo galima atkurti jai priklausančios transporto priemonės į iki 2020 m. spalio 8 d. eismo įvykio buvusios būklės, neturėtų atlyginti ir pareiškėjos nuostolių, viršijančių išmokėtą draudimo išmoką.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.